

Jan Gancewski

Informacja nt. stanu przygotowań do XVIII Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich

Echa Przeszłości 8, 353-356

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jan Gancewski

Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

INFORMACJA NT. STANU PRZYGOTOWAŃ DO XVIII POWSZECHNEGO ZJAZDU HISTORYKÓW POLSKICH*

Bezpośrednio po zakończeniu XVII Zjazdu PTH ustalono termin następnego – XVIII Zjazdu. Uznano, że Olsztyn dysponuje dobrymi warunkami lokalowymi i doświadczeniem organizacyjnym. Wstępnie przyjęto, że zjazd odbędzie się w połowie września 2009 r.

Prezydium Zarządu Głównego, którego członkowie podzielili się odpowiedzialnością za poszczególne części programu, uzupełni Oddział PTH w Olsztynie, w składzie: prof. Norbert Kasperek, dr Sławomir Augustewicz, dr Jan Gancewski, dr Andrzej Korytko, dr Krzysztof Narojczyk, dr Andrzej Szmyt.

Hasłem ogólnym XVIII Zjazdu jest „Powrót do źródeł”. W przygotowaniu wstępnym tematyki Zarząd wspierało wiele osób w tym przede wszystkim prof. Włodzimierz Mędrzecki – autor szkicu wstępnego. Powrót do źródeł na nowo odczytanych, także ze względu na nowe możliwości techniczne został uzupełniony o problematykę pograniczy problematykę poszczególnych epok i zagadnień specjalistycznych.

Plan i organizatorzy:

Inauguracja – Zarząd Główny i Oddział PTH Olsztyn

Spotkania Komisji – Prof. dr hab. Marian Drozdowski – Słupsk

Sesja I: Europa u źródeł – organizatorzy: prof. Tomasz Schramm – Poznań prof. Włodzimierz Mędrzecki – Warszawa

Sesja II: U źródeł własnej tożsamości – organizatorzy: prof. Zbigniew Opacki – Gdańsk, prof. Edward Włodarczyk – Szczecin

Sesja III: Historyk wobec źródeł – organizator: prof. Jan Szymczak – Łódź

Sesja IV: Nauczanie historii jako wycieczka do źródeł – organizatorzy: prof. Grażyna Pańko – Gdańsk, mgr Zofia T. Kozłowska – Warszawa

Sesja V: U źródeł przemian społeczności polonijnych – organizator: prof. Tadeusz Radzik – Lublin

Sesja VI: Największe wyzwania edukacyjne. Od średniowiecza do współczesności – organizatorzy: prof. Karol Poznański, prof. Władysława Szulakiewicz – Toruń

Organizatorzy Zjazdu przewidują sejmik studenckich kół naukowych oraz przewodników turystycznych.

Szczegółowy program XVIII Zjazdu:

* Dane podstawowe, zgodnie z informacją Zarządu Głównego PTH na czerwiec 2007 r. Informacja jest aktualizowana na bieżąco na: www.pth.net.pl oraz www.pth.olsztyn.pl

„Spotkanie Komisji” – organizator prof. dr Marian Drozdowski.

1. Historia średniowieczna – Procesy twórcze społeczeństwa polskiego wieków średnich – prof. dr hab. Tomasz Jurek (Poznań).
2. Historia nowożytna – Staropolski ogląd świata – prof. dr hab. Bogdan Rok (Wrocław).
3. Historia wojskowości – Wojna w dziejach państwa i narodu polskiego – prof. dr hab. Karol Olejnik (Poznań).
4. Historia medycyny i farmacji – prof. dr hab. Wanda Rok (Wrocław) – Medycyna w literaturze i sztuce czasów nowożytnych i najnowszych.
5. Demografia Historyczna – Rodzina, gospodarstwo domowe i pokrewieństwo na ziemiach polskich w perspektywie historycznej. Ciągłość czy zmiana? – prof. dr hab. Cezary Kuklo (Białystok).
6. Historia Myśli Społecznej i Politycznej – Socjologia historyczna światopoglądów politycznych – prof. dr hab. Janusz Goćkowski (Wrocław).
7. Biografistyka – Główni architekci rozwoju gospodarczego Polski, Europy i świata w XX i początku XXI wieku – prof. dr hab. Marian Marek Drozdowski (Warszawa).
8. Historia prawa – Prywatyzacja władzy publicznej od starożytności do współczesności – prof. dr hab. Jacek Matuszewski (Łódź).
9. Historia starożytna – prof. Danuta Musioł (Toruń)
10. Historia XIX wieku – prof. Andrzej Chwalba (Kraków), prof. Sławomir Kalembka (Toruń).
11. Historia najnowsza – prof. Przemysław Hauser (Poznań), prof. Zbigniew Karpus (Toruń).
12. Największe wyzwania edukacyjne. Od średniowiecza do współczesności – prof. Karol Poznański, Władysława Szulakiewicz.

Sesje będą pracowały w sympozjach. Zaplanowano je na jedno lub kilka posiedzeń, które zostaną podane w szczegółowym planie Zjazdu.

I. Sesja. Europa u źródeł – prof. Tomasz Schramm

1. Sympozjum – Prawo jako fundament ładu politycznego i społecznego – prof. Andrzej Zakrzewski (Warszawa).
2. Sympozjum – Miasta europejskie, gospodarka rynkowa (instytucje, społeczeństwo, państwo), prof. Adam Manikowski (Warszawa), prof. Edmund Kizik (Gdańsk).
3. Sympozjum – Uniwersytet i nauka europejska – prof. Krzysztof Ozóg (Kraków).
4. Kościoły chrześcijańskie – prof. prof. Kazimierz Ilski (Poznań), Andrzej Radziwiński (Toruń).
5. Autonomia jednostki – prof. Włodzimierz Mędrzecki (Warszawa).

II. Sesja. U źródeł własnej tożsamości – prof. prof. Zbigniew Opacki, Zbigniew Włodarczyk

1. Sympozjum. Etnosy i kultury w Rzeczypospolitej przedrozbiorowej.

2. Sympozjum. Pogranicze etniczne i kulturowe w dobie zaborów.
3. Sympozjum. Polskie pogranicza 1918-45.
4. Sympozjum. Ziemie Północne i Zachodnie 1945-2005.
5. Sympozjum. Prusy Wschodnie. Historia wspólna, czy historie równoległe. Lub inny układ tematów – w strukturze geograficznej – trwa dyskusja.

III. Sesja. Nauki dające poznać źródła – prof. Jan Szymczak

1. Sympozjum – Historyk wobec źródeł. Historiografia klasyczna i nowe propozycje metodologiczne. Prof. Jan Szymczak (Łódź).
 - a. W kręgu teorii – prof. Rafał Stobiecki (Łódź).
 - b. W kręgu praktyki dziejopisarskiej.
2. Sympozjum. Od genealogii do historii społecznej – prof. Barbara Trylińska (Lublin).
3. Historyk i archiwistyka wobec nowych typów źródeł i problemu ich masowości – dr hab. Waldemar Chorążyczewski (Toruń).

IV. Sesja. Nauczanie historii jako wycieczka do źródeł – prof. Grażyna Pańko, mgr Zofia T. Kosłowska.

1. Sympozjum. Historia w zreformowanej szkole – prof. Grażyna Pańko (Wrocław).
 2. Sympozjum. Źródła w edukacji historycznej – dr hab. Stanisław Roszak (Toruń).
 3. Sympozjum. Spojrzenie na pogranicza (I) – Regiony ojczyste, regiony świata – dr Bogumiła Burda (Zielona Góra).
 4. Sympozjum. Spojrzenie na pogranicza (II) – Nauczanie historii i mniejszości – prof. Stanisław Achremczyk (Olsztyn).
- Panel. Dydaktyka nauczania historii po 50 latach – prof. Adam Suchoński (prof. prof. Maternicki, Suchoński, Centkowski, Rulka, Kujawska, Zielecki).

V. Sesja. „U źródeł przemian społeczności polonijnych” – Tadeusz Radzik (Lublin) – kierownictwo programowe – prof. prof. Marcin Kula, Tadeusz Radzik, Adam Walaszek

1. Sympozjum. Znaczenie emigracji politycznej – Tadeusz Radzik, Anna Siwki.
2. Sympozjum. Utrzymywali polskość. Dla kogo? Przemiany kulturowe społeczności polskich w krajach osiedlenia – Zenon Jasiński.
3. Sympozjum. Katolicyzm polski czy powszechny? Przemiany religijne wśród Polonii i Polaków w świecie – ks. Roman Dzwonkowski.
4. Sympozjum. Źródła do dziejów Polonii w archiwach emigracyjnych i krajowych – Edward Kołodziej, Kazimierz Dopierała.

Podstawy finansowe XVIII Zjazdu

Stan przygotowań merytorycznych i organizacyjnych pozwala podjąć starania o przyznanie grantów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,

oraz wystąpienie do władz administracyjnych województwa warmińsko-mazurskiego i miasta Olsztyna o przyznanie środków finansowych. Działania te zostały już podjęte w Olsztynie, natomiast rozmowy z MNiSW powinny się rozpocząć nie później niż w 2007 roku. Należy zwrócić się do Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawie udziału nauczycieli historii i zagwarantowania zwrotu kosztów. Odpowiednio wczesne podjęcie starań o gwarancje finansowe jest najważniejszym zadaniem organizatorów.

Walne Zgromadzenie PTH 2009

Równoległe z XVIII Powszechnym Zjazdem Historyków Polskich odbędzie się zgodnie ze Statutem Walne Zgromadzenie 2009. Stanie się to okazją do wspólnego z obradami podsumowania działania Towarzystwa, którego 123 lata istnienia mieści się w trzech wiekach warunków historycznych, pytań filozoficznych i politycznych; oraz sformułowania możliwości działania w dalszym ciągu wieku XXI.

Aleksander Holiczenko

Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

DOKUMENTY ZESPOŁU AKT „LEGIONY POLSKIE” W PAŃSTWOWYM ARCHIWUM OBWODU KIJOWSKIEGO

Ponad 70 lat dokumenty zespołu Ф-1787¹ „Legiony Polskie” były przechowywane w Państwowym Archiwum Obwodu Kijowskiego² jako tajne. Jak podaje dyrektor tego archiwum Wolodymyr Danylenko, zespół „Legiony Polskie” do 1941 roku znajdował się na tajnym przechowywaniu w wydziale zespołów polskich jako „Zespół nieuporządkowany”. W czasie wojny dokumenty ewakuowano do miasta Złatoust (Ural). Po wojnie wróciły do Kijowa i były zarejestrowane jako bezładna sterta papierów o wadze 246 kg. Papiery skrupulatnie uporządkowano przez naukowych pracowników archiwum. W ten sposób powstało 195 jednostek („Spraw”) w 9 podzespołach („Opisach”)³.

Zespół został odtajniony w styczniu 1990 roku. Dokumenty zespołu do niedawna prawie nie były wykorzystywane przez badaczy zarówno polskich jak i ukraińskich.

¹ Dalej w tekście – F-1787.

² „Derżawnyj Archiw Kyjiwśkoji Oblasti”, dalej – DAKO.

³ W. Danylenko, *Polskie legiony, 1917–1918*, [w:] *Archiwunye dokumenty na mikrofilmach*. East View Information Services, Kyiv 2005, s. 1.